

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มคธเป็นไทย
 สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อถสสา สตุถา มยา ปุจฉิตปณโทเยว ตยา วิสสชชิตติ จตุตถัง สาธุการํ
 ทตฺวา ปริสํ อามนฺตตฺวา เอตตํ นาม ตุมฺเห อิมาย กถิตํ น ชานาถ เกวลํ อชฺชฌายเถว
 เยสณฺหิ ปณฺณาจกฺขุ นตฺถิ เต อนฺธาเยว เยสํ ปณฺณาจกฺขุ อตฺถิ เตเอว
 จกฺขุมนฺโตติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

อนฺธภูโต ออยํ โลโก ตนฺนเกตฺถ วิปสฺสติ
 สกฺุณฺ ชาลมฺุตโตว อปฺโป สคฺคาย คจฺฉตฺตี ๑

ตตฺถ ออยํ โลโกติ ออยํ โลกียมหาชนฺ ปณฺณาจกฺขุโน อภาเวน อนฺธภูโต ๑
 ตนฺนเกตฺถาติ ตนฺนโก เอตฺถ น พหุ ชโน อนิจฺจาทิวเสน วิปสฺสติ ๑ ชาลมฺุตโตวาติ ยถา
 เจเกน สากฺุณิเกน ชาเลน โอตฺถริตฺวา คยฺหมานฺสุ วฏฺฏเกสฺสุ โกจิเทว ชาลโต มุจฺจติ
 เสสา อนฺโตชาลเมว ปวิสฺนฺติ ตถา มารชาเลน โอตฺถเตสฺสุ สตฺเตสฺสุ พหุ อปายคามิโน
 โทหนฺติ อปฺโป โกจิเทว (สคฺคโต) สคฺคาย คจฺฉตฺติ สุกฺคิ วา นิพฺพานํ วา ปาปฺณาตฺตีติ อตฺถเ
 ๑ (ธมฺมปทฺฐจกฺกถาย ฉฏฺโฐ ภาโค/หน้า ๔๓)

แปล โดยอรรถ

๒. โส พุทฺธานํ อปฺปนฺนลาภสฺกการํ นิสฺสาย ชีวนโต อุกฺกณฺจิตฺวา วินฺเทตฺถํ
 อสฺกโกนฺโต นหฺนํ สทฺธาเทยฺยานิ กาสายานิ ปริหิตฺวา คมิสฺสามิตี รุกฺขมุสํ คนฺตฺวา
 อตฺตนา ว อตฺตนาํ โอวทึ อทฺริก นิลลชฺช อิทํ นิวาเสตฺวา วิพฺภมิตฺวา ภาตี กตฺวา
 ชีวิตฺกามา ชาโตติ ๑ ตสฺเสวํ อตฺตนาํ โอวทฺนตฺสเสว จิตฺตํ ตนฺนาวํ คตํ ๑ โส

นิเวตติตวา ปุณ กติปาหจฺจเยน อุกกณฺหิตฺวา ตเถว อตฺตทานํ โหวทึ ฯ ปุณฺสฺส จิตฺตํ
 นิเวตฺตติ ฯ โส อิมินา ว นินาเรน อุกกณฺหิตกาเล ตตฺถ คนฺตวา อตฺตทานํ โหวทึ ฯ
 อถ นํ ภิกฺขุ ตตฺถ อภินฺทํ คจฺจนฺตํ ทิสฺวา อาวุโส นงฺคฺลภูฏตฺเถร กสฺมา เอตฺถ
 คจฺจนฺตึ ปุจฺฉิสฺสุ ฯ โส อาจฺริยสฺส สฺนฺติกํ คจฺจนฺมิ ภาณฺตติ วตฺวา กติปาหจฺจเยน อรหตฺตํ
 ปาปุณฺนิ ฯ ภิกฺขุ เตน สทุธิ์ เกลึ กโรนฺตา อาหฺสฺ อาวุโส นงฺคฺลภูฏตฺเถร ตว
 วิจฺจรณฺมคฺโค อวฺลณฺไซ วิย ชาโต อาจฺริยสฺส สฺนฺติกํ น คจฺจนฺสิ มณฺเฑติ ฯ อาม
 ภาณฺเต มยํ สํสฺคุเค สติ อคฺมิมหา อิทานิ ปน โน สํสฺคุโค จินฺโน เตน น คจฺจนฺมาติ ฯ
 ตํ สุตฺวา ภิกฺขุ เอส อภฺวตํ วตฺวา อณฺณํ พฺยากรโธตีติ สตฺถ ตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ สตฺถา
 อาม ภิกฺขเว มม ปฺุตฺโต อตฺตนา ว อตฺตทานํ โจเทตฺวา ปพฺพชิตฺกึจฺจสฺส มตฺถกํ ปตฺโตติ
 วตฺวา ฐมฺมํ เทเสนฺโต อิมา คาถา อภาสิ

อตฺตนา โจทยตฺตทานํ

ปฏิมฺเสตมตฺตนา

โส อตฺตคฺฤโต สติมา

สุขํ ภิกฺขุ วิหาสิ ฯ

อตฺตา ทิ อตฺตโน นาถ

อตฺตาว อตฺตโน คติ

ตสฺมา สยฺม อตฺตทานํ

อสุสํ ภาทฺรว วาณิไซฺติ ฯ

(ชมมฺพทฺฐจกถาย อฏฺฐโม ภาโค/หน้า ๘๐ - ๘๑)

— ❦ —
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ทรงประทานแล้ว ซึ่งสาธุการ ครั้งที่ ๔ ว่า อ.ปัญหาอันเรากลาม
แล้วนั้นเทียว อันเธอแก่แล้ว ดังนี้ แก่ธิดาของนายช่างทุกนั้น ตรัสเรียกมาแล้ว ซึ่งบริษัท
ตรัสแล้วว่า อ.ท่าน ท. ย่อมไม่รู้ ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว อันอันนางกุมาริกานี้กล่าวแล้ว ซึ่งมีประมาณ
เท่านี้ อ.ท่าน ท. ย่อมยกโทษ อย่างเดียวนั้นเทียว เพราะว่า อ.จักขุคือปัญญา ย่อมไม่มี แก่ชน ท.
เหล่าใด อ.ชน ท. เหล่านั้น เป็นผู้บอดนั้นเทียว ย่อมเป็น อ.จักขุคือปัญญา มีอยู่แก่ชน ท.
เหล่าใด อ.ชน ท. เหล่านั้นนั้นเทียว เป็นผู้มั่งจักขุ ย่อมเป็น ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถานี้ว่า
อ.สัตว์โลกนี้ เป็นผู้บอดเป็นแล้ว ย่อมเป็น อ.ชนในโลกนี้
น้อยคนจะเห็นแจ้ง อ.ชน น้อยคนจะไปสู่สวรรค์ เพียงดัง
อ.นกตัวพ้นแล้ว จากข่าย ดังนี้ ฯ

อ.อรรถว่า อ.โลกียมหาชน นี้ ชื่อว่า เป็นผู้บอดเป็นแล้ว เพราะความไม่มีแห่งจักขุคือ
ปัญญา ย่อมเป็น ดังนี้ แห่ง-ในบท ท. เหล่านั้นหนา-หมวดสองแห่งบทว่า **อัย โลก** ดังนี้ ฯ
อ.อรรถว่า อ.ชน ในโลกนี้ น้อยคน คือว่า ไม่มาก จะเห็นแจ้ง ด้วยสามารถแห่งไตรลักษณะ
มีอนิจจลักษณะเป็นต้น ดังนี้ แห่งหมวดสองแห่งบทว่า **ตณฺเฑตถ** ดังนี้ ฯ อ.อรรถว่า อ.- ใน
นภกระจาบ ท. ตัวอันบุคคลผู้ฆ่าซึ่งนกเป็นอยู่ ผู้ฉลาด ครอบจับเอาอยู่ ด้วยข่ายหนา-นภกระจาบ
บางตัวนั้นเทียว จะพ้นจากข่าย อ.นภกระจาบ ท. ที่เหลือ ย่อมเข้าไปสู่ภายในแห่งข่ายนั้นเทียว
ฉันใด อ.-ในสัตว์ ท. ผู้อันข่ายคือมาร ท่วมทับแล้ว หนา - สัตว์ ท. มาก เป็นผู้ไปสู่อบายโดยปกติ
ย่อมเป็น อ.สัตว์ น้อย คือว่า ไร ๆ นั้นเทียว จะไป สู่อบาย คือว่า จะถึง ซึ่งสุคติหรือ หรือว่าซึ่ง
พระนิพพาน ฉะนั้น ดังนี้ แห่งบทว่า **ชาลมุตฺโตว** ดังนี้เป็นต้น

แปล โดยอรธ

๒. ภิกษุหนึ่ง อาศัยลาภสักการะที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นอยู่ เมื่อหน่ายแล้ว เมื่อไม่สามารถเพื่อจะบรรเทาได้ จึงคิดว่า บัดนี้ เราจักไม่มุ่งห่มผ้ากาสายะที่เขาถวายด้วยศรัทธาต่อไป ดังนี้แล้ว ไปยังโคนต้นไม้กล่าวสอนตนด้วยตนแล้วว่า เจ้าผู้ไม่มีทริ หมดยายอายุ เจ้าอยากจะมุ่งห่มผ้าชีวีวณินนี้ ลีกลงไปทำการรับจ้างเป็นอยู่หรือ ฯ เมื่อท่านกล่าวสอนตนอยู่อย่างนี้นั้นแล จิตถึงความเป็นธรรมชาติเบาแล้ว ฯ ท่านกลับมาแล้ว โดยล่วงไป ๒ - ๓ วัน ก็เมื่อหน่ายอีก จึงกล่าวสอนตนเหมือนอย่างเดิมนั้นแล ฯ ท่านกลับใจได้อีก ฯ ในเวลาที่เมื่อหน่ายท่านไปในที่นั้นแล้วกล่าวสอนตนโดยท่านเองนี้แล ฯ ครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลาย เห็นท่านไปอยู่ในที่นั้นเนื่อง ๆ จึงถามว่า ท่านนั่งคลกฏเถระ เหตุไร ท่านจึงไปในที่นั้น ฯ ท่านตอบว่า ผมไปยังสำนักอาจารย์ขอรับ ดังนี้แล้ว โดยล่วงไป ๒ - ๓ วัน ก็ได้บรรลุพระอรหัต ฯ ภิกษุทั้งหลาย เมื่อจะทำการเยาะเย้ยกับท่าน จึงกล่าวว่า ท่านนั่งคลกฏเถระ ทางที่เกี่ยวไปของท่าน เป็นประดุจहारอยไม่พบ ชะรอยท่านจะไม่ไปยังสำนักของอาจารย์หรือ ฯ พระเถระกล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ขอรับ เมื่อความเกี่ยวข้องยังมีอยู่ ผมได้ไปแล้ว แต่บัดนี้ ความเกี่ยวข้อง ผมตัดเสียได้แล้ว เพราะฉะนั้น ผมจึงไม่ไป ฯ ภิกษุทั้งหลาย ฟังคำนั้นแล้ว จึงกราบทูลเนื้อความนั้นแด่พระศาสดาว่า ภิกษุนี้พูดไม่จริง พยากรณ์พระอรหัต ดังนี้ ฯ พระศาสดา ตรัสว่า เออ ภิกษุทั้งหลาย บุตรของเรา เตือนตนด้วยตนเองแล บรรลุถึงที่สุดแห่งกิจของบรรพชิตแล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรม ได้ทรงภาสิต พระคาถาเหล่านี้ว่า

เธอจงเตือนตนด้วยตน จงพิจารณาตนนี้ด้วยตน ภิกษุ
เธอนั้นคุ้มครองตนแล้ว มีสติ จักอยู่เป็นสุข ตนแล เป็น
นาถะของตน ตนแล เป็นคตติของตน เพราะฉะนั้น เธอ
จงสงวนตน เหมือนพ่อค้าสงวนม้าตัวเจริญ ฉะนั้น ฯ

พระเทพวิมลโมลี จิตตคุตุโต วัดสุทัศนเทพวราราม
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.